

ESZTERGOMI UJSÁG

VEGYES TARTALMU HETILAP.

TÖBB ESZTERGOMI INTÉZET S A BARSÍ GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik e lap minden héten egy-szer; vasárnaponkint.

Szerkesztői szállás Buda-utczán
Taxner-féle ház az emeleten, hová a
kéziratok s előfizetési pénzek kül-
dendők.

KIADÓ, TULAJDONOS S FELELŐS
SZERKESZTŐ :

SÁNTHA IGNÁCZ.

16. SZ.

Előfizetési feltételek:

Félévre	3 ft.— kr. o. é.
Negyedévre	1 " 50 " " "
Egy óra	— " 50 " " "

Egyes szám 15 kr. o. é.

Hirdetmények a legjutányosabb áron
vétetnek föl.

Az esztergomi szőlőművelés és pinczekezelés.

(Folytatás.)

Észrevétel.

Azoknak, kik oly hegyrészekben birnak szőlőkertekkel, melyekről talajminőségöket tekintve, kevésbé kedvezőleg nyilatkoztunk, és tulajdonuk iránt táplált szeretetöket talán megsértettük, megnyugtatóra legyen mondva:

1. Hogy ha mondjuk: „Ezen bor csak kimérni való“ azzal nem azt akarjuk jelenteni, miszerint az olyan bor rossz volna; hanem miszerint nem bir ama jeles tulajdonokkal, hogy oly borokkal, melyek a kereskedésben jó hirnevet vívtak ki maguknak, csak részben is, a versenyt kiállja. Helybeli használatra az ily bor igen jó lehet, anélkül, hogy kivitelre, az az idegen és nagyrészt messze fekvő tartományokba való szállításra alkalmas volna; mely célra csak a legszeszesebb és legzamatosabb borok alkalmasak, miután a szállítási költség, valamint a magas vámok és minden egyéb kiadások a kevésbé jó bornál szintoly nagyok, mint a legfinomabbiknál.

2. Mi csak a talajminőséget tekintve, adtuk ítéletünket; mindazonáltal nem kell megtelegednünk, miszerint a talaj maga nem az egyedüli tényező jó bornak létrehozására, miután itt még a fekvés és a művelés nagy befolyással bir; amiről annak idején értekezendünk.

3. Az oly szőlők azért korántsem megvetendők, mivel a kegyes Teremtő finom minőség helyett, kárpótlásul nagyobb mennyiséget ajánl. *)

*) Hogy mi itt csupán csak szőlőhegyeket értünk, az előrebocsátottakból önként értetik; miután a szántóföldekből alakított szőlőkre nézve csak egy kifejezésünk van, t. i. *rosszul fölfogott nemzetgazdaság.*

Minden szőlőtulajdonos ismerje telkét, kiki tudja mit kívánhat és várhat attól. A kegyes anyatermesztet titokteljes teremtő eljárásában engedi ugyan magát az ember által istápoltatni, mindazonáltal a Mindenható által kitzított, változhatlan östörvényeit követi. Aki pedig e törvényeket megváltóztatni akarná, azt bizonyítaná be, hogy sohasem iparkodott azokkal megismerkedni. Ezen ismerethiány, ezen idestova való vak tapogatás sok fáradságba és azonfölül pénzbe és időbe kerül, s végre a legkeserűbb kiábrándulás a következménye.

Valamint saját érdekünk és az általános hitel ellen vétenénk ha oly szőlőbe, melynek talaja és fekvése igen kitünő, a helyett, hogy minden ügykezettel iparkodánk a legfinomabb vinyege fajokat összpontosítani, a minőségre nem lennénk tekintettel, s csak a nagymennyiség után mohón kapkodnánk: szintugy oktalanul cselekdnénk, ha rossz talajba, nyugati vagy éjszaki lejtőbe későnéző szőlőt ültetnénk, s erőnek erejével a legfinomabb fajokat, melyek ott tökéletes érettségöket sohasem érik el, akarnók szaporítani.

Mindenkinek kell szőlőtelkét ismernie, itt az utánzás hasztalan; s a meggondolatlan szőlőműves gyakran csalatra érzi magát, midőn egy vinyegefajt, mely talán a szomszédságban buján tenyészik, s jeles bort terem, saját szőlejébe átültet, anélkül, hogy tekintetbe venné, miszerint gyakran közvetlen közelben a talaj és fekvés egymástól merőben különböznek.

Ha a szőlőtulajdonos önmagának és a közjónak használni akar, akkor minden tulzott önszeretettel, valamint önmaga és mások ámitásával hagyjon föl.

A bökkenő abban van, miszerint nemcsak olyanok vannak, kik a talajminőségre nézve ön-

magukat ámitják, hanem olyanok is, kik boraikkal az egész világot elámitani, magyarán mondva, megcsalni kívánnák.

Mit mondjunk azon szerencsétlenekről, kiknek a jó ég sohasem képes elegendő bort teremteni, s kik az eladásra szánt törkölyös must közé vizet vegyitnek; hát azokról, kiknek bora sohasem eléggé erős, s borszeszszel (spiritus) keverik azt; mit azokról, kik becstelen cselekményeikben annyira mentek, miszerint víz, borszesz, s más gyakran igen veszélyes hatású tárgyak vegyülékével természeteket nem ritkán egy harmaddal szaporítják?

Nem követnek el ezek erkölcsi csalást önmagukon, midőn ilyen és hasonló tettek által a közönséges csalókkal egyenlő színvonalra süllyednek?

Valljon az ily tett nem lopás, sőt becsületsértés-e, mely a többi polgártársakon vitetik végbe, kik arcuk véres verejtékével a sovány talajból kis termést kicsikarni, s azt önfeláldozó szorgalommal tisztán kezelni iparkodnak. Az olyan hamisítások által az illetők nemcsak saját hitelöknek ártnak, hanem, ha ez több ízben történik, egy egész vidéknek borkereskedelmét és evvel mindazokat tönkre teszik, kiknek minden keresete abból foly.

Talán azt mondhatná valaki, hogy hisz mindentitt találtak ilyen borhamisítók; ez fájdalom, igaz; azonban ez oka annak, miszerint a magyar bor általában külföldön nem dicsekszik többé ama kedveltséggel, melynek hajdan örvende, amidőn még t. i. talpig becsületes eldődeink többet gondoskodtak a nemzeti és közérdekekről mint önnömagukéiról.

Igaz, hogy sok helyütt történtek csalások; hogy ez azonban a borkereskedésre nézve igen veszélyes, senkisé fogja kétségbe vonni. S így minden szőlősz, ki gyermekeinek és polgártársainak jövőre anyagi és erkölcsi javát szem előtt tartja, fogja kívánni, miszerint egy szigorú hegyrendtartás behozatala, mely minden oly eljárást büntetésre méltónak nyilatkoztat, amely a közjónak hátrányára van, minél hamarább eszközöltessék.

(Folytatjuk.)

K . . n.

Tavaszkor.

Oh megjöttél végre régen várt kikelet,
Hoztál-e — mond meg csak — számunkra örömet;
Avagy tán — félek, hogy virágos szárnyadon,
Öröm kevés, de annál több bánat vagy.

Én örülök, pedig hisz sirnom kellene,
Nincs többé szívemnek, nincsen kikelete,
Nyugalmam romjain bús alkony ver tanyát,
Korán vesztettem el szívem nyugodalmát!

Örömmel hallgatám a dallos madarat,
A csörgő patakot, titkon mit susogat;
A virágos mezőt sokáig nézdelém,
Mindez nem gyógyított szívem avult sebén!

Üdvözlégy oh tehát régen várt kikelet!
Bár meggyógyíthatnád rég vérző sebemet,
Rég vérző sebemet: a bűt hazám miatt!
Tedd, hogy bérez, völgy, mező, mind virágozzanak!!

Vatal Gyula.

TÁRCSA.

De Villeneuve-Trans Helion,
züav altisztnek élete és halála. Irta gróf de Ségur
Anatol, a francia államtanács tagja.

Francziából az V. kiadás után.

II. Fejezet.

(Folytatás.)

De Villeneuve Helion rendkívüli áhítata által megelőzte azon rendes korszakot, melyben a gyermekek az első szent áldozásra bocsáttatnak, s e magasztos tény életének 10. évében végezték. Bámulandó buzgalommal készült el és Megváltó Istenét 1836. évi június 26-án; születésének évfordulati napján, tökéletesen tiszta és szeretet- s hálától áradó szívvel vette magához.

A keresztény életében nagy horderejű, tán a halál után legnagyobb horderejű azon esemény, midőn a lélek azon imádandó oltári szentségben először egyesül Istenével. E magasztos eseménytől függ gyakran az embernek egész jövője nemcsak e földön, hanem a siron túl is. Ritka és csaknem példanélküli az, hogy azon lélek, ki első szent áldozását teljes hittel és szeretettel fevé, előbb vagy utóbb vissza ne térjen Istenéhez, bármily kihágásokat követett

volna is el, bármennyire feledkezett volna is meg mennyei rendeltetéséről. Nem hiába méltatott bennünket arra a jó Isten, hogy az oltári Szentségben kimondhatatlanul megalázódottan önmagát adja lelkünknek mennyei eledeleül.

E naptól fogva az isteni kegyelmek mindinkább növekedtek ez ártatlan gyermek oly kedves lelkében, ki a magasságbelinek szentélye lett. Szívében nemcsak a hit és az áhitat, hanem jósága, az erény iránti törhetlen vonzódása, kötelmeinek szeretete és mély becsület-érzete bámulatosan fejledtek. A gyermek ifjúvá lett, de lelke mindig ugyanaz maradt, s e lélek egy buzgó keresztény lelke volt.

Szeretete s önfeláldozása határtalan volt, s e szeretet senkit sem zárt ki. Tizenhét éves korában a szegények lettek önfeláldozó szeretetének kiváló tárgyai. Minthogy igen kevés pénze volt a szegények fölsegelésére, ő nekik a vigasztalás és a gyengéd szeretet sokkal becsesebb alalmazását nyújtotta: gyakran meglátogatta őket, velök hosszán elbeszélgetett, szívesen hallgatta meg panaszait, részt vett valamint ritka örömeik ugy számos bajaik-

ban is, s így ismerni tanulta azon módot, miként kell enyhíteni fájdalmaikat, letörülni sajtó könyüiket.

Tanárának anyja sulyosan megbetegedvén, hozzá ment e kedves ápoló, szerető fiúként gondoskodott róla, éjeket töltött ágya mellett, minden kitelhető gondot fordított reá, és mint egy vigasztaló angyal maradt mellette egész utolsó lehelleteig. Ő így szeretett és így áldozta fel magát: nem szükség mondanom, hogy ő is mennyire szeretettet.

Ez önfeláldozása, mely valamint minden nagy léleknek, úgy az ő lelkének is alaptulajdona volt, egy másik tulajdonával volt összekötve, mely is gyakran amannak kifolyása, s ez a nehéz vállalatok iránti szeretet, a veszélyekbeni rettenthetlenség volt. Ő bármily nehézségtől sem rettent vissza; sőt kereste és szerette azt, miként mások az élvezeteket keresni és szeretni szokták: e hajlama mindinkább fejlődött és némileg uralkodó szenvedélyévé vált. Innen lehet életének számos körülményeit, és főleg azon hősi elhatározását magyarázni, mely őt a krimiai harczterre, a veszély és halál terére voná.

Amint Nancyban vagy a körülfekvő helységekben tűz ütött ki, a vészharang első kongására, az első segélykiáltásra ő már talpon állott. Misem tartóztathatta őtet vissza, ő a tűz helyére futott, rendezte az oltókat, semmi fáradságot sem kimélt, és első jelenvén meg a vész helyén, utolsó volt mindig az elmenetelben.

Egyik este Nancy körül három helyen gyuladt ki a tűz; ő azonnal indult és minthogy sem lovat sem kocsit nem talált, egy vizipuskán foglalt helyet, hogy a vész helyére mielőbb elérhessen. Az egész éjen át dolgozott, több fenyegető veszélynek tette ki magát, és másnap reggel a füsttől egészen áthatottan, a tüztől kormosan, de — mint a csaták fia a győzelem után — örömtől sugárzó szemekkel tért vissza. Ezek voltak ami ifju hősi legelső csatái; ilyen volt ifju korának önfeláldozási vágya és nemes érzeményeinek vonzódása.

A baccalaureatus elnyerésére szükségelt vizsga letévése után, az 1845. őszi Párisba jött a jogi tanulmányokbani kiképzetés végett. Előkelő rokonai, kik az emigráció óta Ausztriában laktak, neki az osztrák hadseregben fényes állást ajánlottak és biztos jövővel kecsegtették; de ő ezen bármennyire kecsegtető állást el nem fogadá, oda nyilatkozván, hogy csak hazájának akar szolgálni. Ez időtől fogva csakugyan mindinkább élénkült szívében honának szeretete s a francia becsület nemes érzete, és ez érzelméi az önfeláldozás vágyával s az Egyház szeretetével olvadtak benne össze. Az egyház és Franciaország: ez volt rendje jelszavainak, s ő e rendben ősei példáját, sőt Franciaország egész történetét követé, mely e rend nélkül meg nem érthető. Ő tehát a jogi tanulmányok miatt Párisba jött, és a jó Istenre bizta, hogy neki életpályát s irányt jelöljön ki.

Ő ekkor 19 éves volt; én vele csakhamar megismerkedém. Ekkor volt az, hogy a Notre-Dame domnak ősi boltzata Lacordaire atyának bámulatos conferentiáitól visszhangzott. Párisnak egész fiatalága a híres szónok szószéke köré sereglett, és elragadó ékesszólásából mintegy égi forrásból csillapította szomját a ker. tudomány valódi felvilágosodása után. Az új nemzedék az Egyház és a kath. hit rég feledett ösvényére lépett. Midőn egy iz-

ben a conferentia végeztével a templomból kijövék, először láttam de Villeneuve Heliont. Kezet fogtunk, és csakhamar jött létre köztünk azon őszinte barátság, melyet a halál sem volt képes megtörni, sőt azt csak szorosabbra fűzte. Ő ekkor szeretetreméltó ifju korának teljesen virágzó szakában állt. Külseje kellemes vala: nemes és szép arcvonásaiban szívjóság, vidorság és vonzó nyíltság tükrözött. Lelkének ártatlansága, szívének boldogsága kellemes, nyílt és férfias arcát körülsugározta.

Göthe azt mondja egy helyen, hogy a világ legmagasztosabb gyönyöreinek egyike abban áll, ha egy szép, nemes lelket látunk fejlődni szemeink előtt. Bizonyos az, hogy életem legnagyobb örömeinek, legigazabb gyönyöreinek egyike abban állt, midőn de Villeneuve Helionnak szép lelkét láttam előttem kitérni és feledezni a barátság nemes nyilatkozataiban. Miként a tiszta forrásnak fenekére láthatunk, úgy láttam én szívének egész bensejét, és azt tökéletesen tisztának találtam. Ő mitsem titkolt el, mert nem volt semmi titkolni valója, s épen lelkének e gyönyörű tisztasága volt az, mely egész külsejének vonzó kellemet kölcsönzött. Képzeljünk magunknak egy természeti tulajdonokkal gazdagon ellátott s az isteni kegyelem minden ajándékával elhalmozott lelket, és előttünk fog állni de Villeneuve Helion életének ama boldog korában, midőn az ifjuság éveiből a férfikorba lépett.

Ő ifjukorának buzgalomával folytatta most is jámbor szokásait. Mindennap reggel elment a templomba, és gyakran este is meglátogatta azt. Minden tizennégy nap a penitencia- és oltári szenséghez járult. Így őrizte meg ő szívének tisztaságát és ártatlanságát.

Fiatal ker. ember aligha tette valaha szeretetreméltóbbá és ugyszolván ragályosabbá az áhitatot, mint ő én erről legjobban tanuskodhatom. Mindenki szerette áhitatát, miként szerette nyílt jellemét, vidor kedélyét egyszerűségét és egyéb számos erényeit, melyeket a jó Istennek és neveltetésének köszönhetett. Egész külsején ki volt fejezve azon boldogsága és azon benső nyugodtsága, mely lelkének az Úr Istennel és önmagávali tökéletes békéjéből származott. Az ember látva őt érezte vele együtt, hogy élete boldog és hogy ő méltó is ezen boldogságra; mert élni annyit tett nála, mint szeretni a jó Istent, szülőit, barátait; élni annyit tett nála, mint mindig és mindenütt teljesíteni kötelmeit és pedig nem kényszerültségből, nem untatólag, hanem jó lelkiületének és az isteni kegyelemnek vonzalmából.

Szép, olyan szép, amilyen ritka, bámulatra és szeretetreméltó az emberi lélek a ki érdemlett öröm és benső nyugodtság ez állapotában. De Villeneuve Helion is nagyon szeretettet: csaknem mindazok, kik hozzá közeledtek, nemes és magasztos lelkiületének kellemé által elbámoltattak; ő mindenkinek, ki csak ismerte őt, becsülését, jó indulatát, őszinte szeretetét vivta ki magának.

Egyedüli hibája abban állt, hogy nagyon könnyedén kötött barátságot; de e hibája is, mely reá később gyászos következményű lett, egyedül jó szívének túlaradása volt. Minthogy ő teljesen idegen volt minden rosztól, vonakodott másban rosztat látni és annál inkább gyanítani. Ő mindenki iránt határtalan bizalommal viseltetett, mi is szív tisztaságának és rendkívüli jóságának nyilvános jele

volt, de mi őt előbb vagy utóbb a csalatások és veszélyek örvényébe dönthette, sőt kellett is döntenie. Ő bizalmával pazarul bánt. Amily könnyen barátkozott meg az emberekkel, oly könnyedén járt el egyes dolgokban is, és kissé visszaélt az ifjuságnak meg nem tiltott élvezeteivel, elfeledve azt, hogy ez élvezetek megszűnnek lenni törvényszerűek, mihelyest az azokali visszaélés következtében veszélyesekké válnak.

De Villeneuve Helion azonban jellemének e kissé homályos vonása mellett is Párisban tartózkodásának évei alatt hiven megőrizte kedves gyermekkorának minden szokását, erényét, kellemét, s az 1848-ki februári forradalom kitörésekor ő még igen tiszta szívé, igen jó és igen ajtatos volt.

(Folytatjuk.)

Városunk mozgalmi.

— *Még elsem oszlottak a jubilaumi áldozatok füst fellegei*; még viszhangzottak a magyar Sion falai közt a bűnbánati énekek; midőn ismét az egyházi év egyik epochalis időszakába, a fájdalmas emlékü nagyhét küszöbére értünk. Említettük volt a minapi számunkban, hogy a nagyhéti szertartásokat Ő Eminenciája végzendő. Virágvasárnap a rendesen évenként végezni szokott palma szentelés után, ünnepélyes körmenet tartatott a basilikában; mely alatt *(illetékes bírálóktól szép elismerést nyert. szerk.)* a sz. Istvánról címzett ősrégi papnöveldé növengékei éneklék *(szokott szabatosság és kellemmel. szerk.)* azon két Antiphonát, melyeket Seyler Károly ur basilikai zenekar igazgató, ezen alkalomra több év előtt készített.

Ezt követte a sz. mise, mely alatt Krisztus urunk kinszenvedése énekelte.

Kedden, szerdán szinte részt vett Ő Eminenciája a basilikai isteni tiszteleteken.

Az örömmel várt szertartás-dús nagy csütörtök is fölyirradt, melyről következő részleteket van szerencsénk közölni érdemes olvasóinknak.

Ő Eminenciája ünnepélyes fogadtatása után azonnal megkezdődött teljes segédlet mellett a sz. mise. Érdekes volt látni, mint rakta le a nagyméltóságú káptalan minden decoratióját a gloria eléneklése után, melylyel nem csak a harangok de az egyházi zene is elnémult egész nagyszombati „Gloriajáig.“

Urfelmutatás után a betegek olaját (oleum infirmorum) áldotta meg a főpap, melyet körmenet hozott a sz. Istvánról címzett kápolnából.

Az Úr vétele után Ő Eminenciája a káptalan jelenlevő tagjait, valamint a többi áldozárokat is megáldoztatta. Elénekelvén a szerpap a Confiteort, előbb a növendékpapságot, azután daczára, hogy a jubilaum alatt sok végezte el ajtatoságait még mindég szép számu hiveket részesített az Úr sz. testében. Az áldozás végeztével folytattatott a keresztség a bérmlás és egyházi rend kiszolgáltatásához szükséges olaj szentelés, mely épületes szertartás után a Krisztus testévé és vérévé átváltóztatott szentelt ostya a növendék papság által énekel „Pange lingua“ kíséretében körmenetileg a keresztt oltárhoz vitelett. Daczára, hogy az idő 12-re járt a szertartások még

sem végződtek be, hátra volt még a lábmosás. A nép kíváncsian, a szegény apostolok örömmel várják a pillanatot, midőn hozzájuk bocsótkozik a főpap. Könnyükig hatott tünemény volt láthatni Magyarországnak főpapját a basilika szentélyében a legszegényebbekhez sorban leböcsátkozni, s mint ura és mestere tön 18 századdal ezelőtt az apostolok lábait egész alázattal csókolva — szemlélni, mely szertartás után a primási kamarás mindegyiknek kezébe szoritott egy-egy 2 forintost.

Ez isteni parancs (mandatumnak nevezi a szervkönyv — Lithurgia — is) betűje meg levén téve; Ő Eminenciája székházában annak szellemét is teljesíté: ott egy csinos szobában terített asztalhoz ültetve a tizenkét ugynevezett apostolt, vagyis egyenruhás koldusokat. A kegyteljes főpap belépvén közéjük „Dicsértessék az ur Jézus“ köszöntéssel fogadtatott általuk. Asztali áldás után maga saját kezüleg helyezte az étellel megtöltött tányérokot minden egyes eleibe; az ünnepeket itt töltendő Scitovszky Márton baranyai főispán ő méltósága, s szép reményű alig 16 éves fia, Kancz, Schirgl és Szántófy kanonok urak nyujtván a tányérváltás bortöltögetésnél segédkezeket.

A szeretet-lakománál pohárköszöntések is történtek. Az apostolok elnöke Stettner József mint 14 éves apostol — ki eszerént egy évben lön Ő Eminenciájával az esztergomi főtemplom apostolává, — ivott áldomást Ő Főmagasságára, a másikat a méltós. főkáptalanra, — mint, — másodrendű uraik és jóltevőikre; a harmadikat a primási udvar összes környezetére tisztségére s cselédségére.

Még megjegyezhető, hogy az apostoli testület tagjai között legidősebb 83 éves — s így Ő Eminenciáját korban túleri. Név és korszertint pedig e következők: Morza András 83 éves. Letykó György 82. Vándor János 78. Fett Mátyás 77. Kutynik János 75. Kugyelka János 74. (12 éves apostol.) Gál János 70. Kun Mihály 70. Stettner József 69. (14 éves apostol.) Nagy Mihály 67. Szabó Mihály 67. Borbély István 62 évesek. Mindnyájának forró köszönetével, s azon kívánatával távozott a kegyelmes háziur tőlük: miszerint Isten őt még soká éltesse, hogy ő is még több ily boldog napokat élhessenek meg, minő az idei nagy csütörtök volt.

És ezzel befejeztetett a nagy csütörtöki szertartás.

Pénteken Krisztus urunk sirba tételének emléke a sz. mise végével ületett meg a bakács-féle kápolnában, a hol a sir föl van állítva, mely megható isteni tisztelet után gr. Nyáry Rudolf kanonok ur ő méltósága mondott kenetteljes beszédet.

Meghallgattuk Seyler Károly három (szerda, csütörtök és pénteki) vegyes karu „Miserere“ jéit, azok bírálattát szakavatott tollakra bizzuk. Szerettünk volna egy egészen férfi quartettet is hallani, melyre mint hiszszük bármely dalárda közreműködik; ha erre felszollittatik.

Vasárnap vagyis ma Ő Eminenciája tartja a husvéti sz. beszédet.

Végtére a nagy-bőjti sz. idő alatt Ő Főmagassága minden pénteken a vizivárosi templomban a sz. keresztt oltárnál csendes misét mondott, mely után a koldusok között alamizsna osztatott ki Ő Eminenciája bőkezűségéből. A 6 péntek alatt 2531 koldus nyert alamizsnát, ezek kö-

zött 338 gyerek. A kiosztott adomány öszvesen 186 frt. 90 krt tett. Az irgalmasság Istene fizesse meg!

+ *Lipovnoki Lipovniczky István* címz. apát és esztergomi kanonok a pesti kir. ítélő-tábla praelatusává — a helytartósági tanácsossá kinevezett Biró László előbbi kir. táblai praelatus helyére legfelsőbb elhatározással már kineveztetett.

— *Egerben* a felvidéki *ínségesek* javára hangversenyt rendeznek. Nem lehetne nekünk is — egy műkedvelők által adandó szindarabbal — e nemes czélhoz szinte járulni?

— *A legmelegebb elismeréssel* vesszük hatóságunknak mult számunkban indítványozott ama intézkedését, hogy a kutyákat száj-kosár nélkül a tulajdonosoknak az utczára ereszteni tiltott. Ez legjobb mód a tapasztalt marások akadályoztatására. Reméljük, hogy ezen intézkedés tartós leend.

— *Folyó hó 12-én reggel*, egy hallatlan barbár tett végrehajtásának hire szárnyalt egész városunkban. Száj-ról szájra mindég több toldatott a hirhez, utoljára a helyett, hogy a boldogult *Tóth Imre* püspök sirjából kivéte-tett, annak arany keresztje ellopott, vagy mi több, hogy koporsójával együtt kivéte-tetve tetemei is elraboltattak volna; — a sirnak hatóságilag történt felbontása alkalmával — kiderült: hogy a sirnak fakesztje hiányzik ugyan; de a sir belseje — nem is érintetett, s csakis a sirhalom volt szétdulva. És így a tisztelt olv. közönség megnyugtató s a humanitás tekintetéből sietünk tudatni, hogy az egész hir csupán a mendemondák óriási nagytá-sának ferde kinövése vala.

— *Beköszönt már valahára* — tágitani nem akaró kemény tél után — a reánk kellemesen mosolygó tavasz, a várva várt szives vendég. — Mindenki jobban érzi magát, jó kedvvel fog a gazda szép reménnyel kecsgetető gazdaságához, szőlőtulajdonos a szőlőmunkához; az egész hegység fehérlik a méhek gyanánt szorgalmaskodó munkásoktól. Vig kedélylyel megy ki mindenki a szabadba új életet szívandó. Csak az ősz Dunánk halad sebes és haragos mormogással lefelé, tudatván a naponkinti áradá-sa, (mely 5 nap alatt fokokint növekszik, s ha még 5"-nyitáradaszigetellessz öntve, jelenleg*) a víz állása 14' 3". És így 8 lábbal fölül nötte a rendes állását,) hogy a hegyek hideg fehérségüket vesztvén, a sok hó és felolvadt jég tajtékja — siet hátat fordítani hazánknak. Szerencsés utat — bár nyomát se látnánk többé azoknak jövő tél elejéig.

Személyzetiek.

— *Potkányi János* a laksár-ujfalusi plebániára van mint lelkész bemutatva.

Halálozás.

— *Dologh Antal* ardanóci plebános élete 46-ik évében f. hó. 9-én meghalt.

Színészetünk.

Csütörtökön april 20-án még itt soha nem adatott „*Klischlnigge*“ a híres majom művész darabjaiból „*Domí az amerikai majom*“ vagy a szerecsen boszuja — fog adatni *Horváth Ferencz* javára. Melyre a n. é. k. kegyes pártfogását kéri.

*) Szombaton déli 12 óra tájban.

Vegyes hírek.

S. A. (*Ritka lelki éberség.*) Özvegy Cz. Vi. urnő A.-maróthi volt lakos borzasztó köszvényben — és reá következett gyomor-rákban majd nem teljes 2 évi szenvedés után, mult márczius hóban halotti szentségek felvétele mellett az Urban elhunyt.

A boldogult, ki, nő létére, teljes életében a szerfelett higgadt vérü, és rendkívül bátor volt; pár nappal elhunyt előtt rendelkezést tett halotti öltönye és koporsója iránt, az illető kelme kereskedő és asztalos mesternél.

A halotti öltönyt halála előtti napon megpróbálta hogy mint fog neki állni holta után; és azután az asztalos által szobájába hozatott koporsójának hosszúságát és szélességét vizsgálta és a belejött fej vánkost igazítá meg, hogy minden rendjén legyen.

Ezek után a 80 éves édesanyjának abbeli végső kérelmét terjeszté elő: lenne szives a temetésére megrendelt viasz gyertyákból 2-tőt meggyújtani; mire a körülötte levőknek letérdelést, és lelke üdveért imádkozást intett; s ezek után kis vártatva elhunytának este 1/2 10-kor leendő bekövetkezését lassu tompa-hangon előre megmondva — ugyanazon időben párszori vonaglás után — a boldogabbak honába szenderült. Béke hamvainak!

Adja ég, hogy a boldogult, kit a mindenható egész a legvégső perczig, oly rendkívüli lélek-jelenléttel áldott meg e földön; halhatatlan lelke a türelemmel elviselt nagy kinok után üdvözölhessen az Isten ítélő széke előtt!

S. A. *Kesselőkeői Majthényi August* cs. kir. kamarás, és bars megyei főispán ur ő msza f. évi m. márczius hó 29-én hosszabb időre Romába, onnét pedig Algirba a regényes fekvésű tájak megszemlélése tekintetéből elutazni méltóztatott.

* *A forgó váltó-pénz* hivatalos kimutatás szerint február végén 3,140,896 ftra rugott.

* *Selmeczipipa* Jeruzsalembe. A mint a Pol. Ujd.-nak írják mult hetekben egy izraelita, Freund Tobiás, ki ez előtt pár évvel N.-Károlyból Jeruzsalembe költözött, napokban irt levelében azon sajtáságos kéréssel fordult nagykárolyi ismerősehez, Ekker Mihály kereskedőhöz, hogy küldjön neki abból a jóféle selmeczi pipából egyet és egy pipaszárt Jeruzsalembe. Ez megis tette neki azt a sziveséget és elküldötte egy ismerős kereskedőhöz Konstantinápolyba, ki Jeruzsalembe fogja szállítani. Magyar belevalót azonban — mint hisszük — nem fog hozzá pakolni.

* *Magyar tánczosok Párisban.* — A Varietés színházban magyar tánczosok szerepelnek. F—k.

* *Mint értesültünk Széchenyi István gyászos halálának emlékezetét* april 8-án minden pest-budai templomban megülték.

* *Pastrana utóda.* Pestről írják, hogy a Suhr cirkusban legközelebb Pastrana Julia testvére, Zenona fog fellépni. Zenona jelenleg 16 éves, 5 láb magas s rendes növésű. Fejét hosszú selyemlágú fekete haj borítja. Szemöldei erősek s összenöttek, szempillái nagy, fekete szeméit egészen elfödik. Orra vastag huskolonc, czimpa nélkül. Egész arcza sűrű, éjsötét szőrrel fedett, s felső aj-

kát s állát fekete szakál borítja. Melle kivételével egész teste szőrös, keze s lába kicsiny, természetes élénk észszel bir, hangja sem kellemetlen.

□ *Kéjutazás.* Május 1-ére Pestről Bécsbe a vasuton külön-vonatot terveznek.

□ *Hű cseléd.* Hirden közelébb egy Szücs Mihály nevű cseléd halt meg, aki 30 év alatt 2 urat szolgált, 800 forintot hagyott maga után, s ez összeg egy részét *jótekonny czélokra*, másik részét *utóbbi urának* hagyományozta.

= *Lukátsy Tamás* az érsekújvári gymn. tanára a sajátkezüleg sok évi fáradsággal gyűjtött, mintegy négyezer botanikai gyűjteménnyel, és számos, részént természettani részént számtani jeles könyvvel ajándékozta meg a gymnasium muzeumát, illetőleg könyvtárát.

* * * *Az Istent már szabad káromolni!!!* A „P. H. ben olvassuk, hogy egy ref. lelkésznek egy hallgatója Istenét, Krisztusát összekáromolta, miért is közkereset alá vétetett. A pör eredménye a vádlott *teljes fölmentése* lön. A büntelenség ekkép indokoltatik: „E mocskolódás nem képezheti a büntető törv. kr. 122. §-ban jelzett bűntényt, mert K. A. azáltal nem az Istent káromolta, hanem a pap személye ellen tett mocskolódást s eszerént az említett §-ban körülírt bűnténynek tényállása nincs bebizonyítva.“ — Az indokolásban említették ugyan, hogy K. A-t a b. t. k. 496. §-sa szerént 3 naptól 3 hónapi terjedő fogságra lehetne büntetni, de ez csak a megbántott kívánatára történhetik, itt pedig ily kívánat nem volt, tehát az Istent és Krisztust káromló teljesen feloldoztatott. — Boldog Isten! hová jutottunk!!

□ *Uj üstökös.* A santjagói — Chiliben — csillagda igazgatója uj üstököst fedezett fel, melyről a párisi akademiát már tudosítá is. — A „Constitutionel“-nek pedig Dunkirchenből írják, hogy ott tiszta időben éjszaknyugat felé üstököst észleltek. Részletes leírás hiányzik. I. T.

□ *Tóth Pál* egy ellenőrző gépet talált föl az örlésnél előforduló visszaélések (vulgo: lopások) ellen, s találmányát az orsz. magyar gazd. egyesületnek mutatta be, ez pedig megbírálás végett kiadta a gépészeti szakosztálynak.

— *A Wertheim-féle cassák* még sem ellenállhatlanok, mert mint a „H.“ írja, e hó elején Magyar-Becsén a tiszai vaspálya társulat fa-bevásárlási irodájából egy 665 font nehéz pénztárt mindenestül elrabolták.

— *Hatvannál egy vándorló asztalos legény* megaludott egy fuvarossal, hogy szállítsa be Pestre. Az alku fejében a legény leitatta a fuvarost, és pedig olyannyira, hogy az egészen eszméletlenül elaludt s mire felébredt, az ut mellett egy árokban találta magát, kocsinak, lónak s legénynek semmi nyoma. A legény, míg a fuvaros aludt, tovább hajtatott. A szerencsétlen ember Pestre jött, itt jelentést tett a város kapitányságnál s az illető asztalos legény Pesten csakugyan kinyomoztatott s elfogatott. A kocsit s lovat azonban már eladta.

— *A Szt.-Endrével szemközt levő Sziget-Monostor mellett* e hó 6-án nagy szerencsétlenség történt. E helység ugyanis mintegy 1000 lakost számít, kiknek szülői a szigettel szemközt Szt.-Endre mellett területnek el, miértis

reggelenként csolnakokon szoktak a parton átkelni munkájokat végzendők. A nevezett napon esti 7 óra tájban a munkáról visszatérőben 36 ember tolongott nem a legjobb állapotban levő csolnakba, mely ezenkívül még fával és más munkaszerszámmal volt megrakva, úgy hogy a vízből alig 3 ujjnyira állt ki. S a vigyázatlanságnak a legszomorubb eredménye lett. A csolnak elmerült s csak 6—8 embernek sikerült a partot uszva elérni, a többi a hullámokban veszett ell. Esti 10 óráig 15 holttestemet halásztak ki. P. L.

+ *A szegedi kalvária kápolnából* egy hónappal ez előtt ellopták a harangot; mult hó 27-én pedig éjjel a kápolna ajtaját nyitották fel álkulcsokkal s az oltár előtt függő, alkalmasint ezüstnek hitt lámpát s a hivek kegyeltes áldozatait tartalmazó perzselt rabolták el. Sz. H.

+ *Adoma a birodalmi tanácsból.* Midőn Greuter képviselő emelkedett szellemű beszéde után több képviselő a főtiszt. urnak szerencsét kívánt, Kuranda ur a többi között így szólt hozzá: Ön bizonyára püspök lesz! — Greuter képviselő így felelt: „Első dolgom lenne akkor Önt megkeresztelni, hogy cultus-minister lehessen.“

R é g i s é g e k.

Péli föld; vagy is az Esztergom melletti szent Kereszt.

Megyénk egyik kiváló nevezetességű helyei közé tartozik Péli föld, mely érseki pusztát a köznép *sz. kereszt* nevezet alatt ismeri legjobban.

Nyergesujfalutól Bécsnek vezető országutnak a labatani völgynyíláson keresztül haladva, Mogyorós, Bajóth, és Nagysáp között fekszik e történetileg híres helység, melyről jelen sorainkban, értekezni akarunk.

Pázmány Péter ¹⁾ tanúsága szerint hajdanában Péli földön is székeltek a hazánkban II. Géza által meghonosított johanniták. ²⁾

Történeti adatok hiányában bajos lenne meghatározni pontosan az időt, mikor és meddig laktak a főtnevezett lovagok a sz. kereszt zárdában; annyi azonban valószínű, hogy a sz. kereszt johanniták egy időben hagyták el hazánkat a többi lovag rendekkel (a templariusok és német lovagokkal) midőn a török által ostrom alá vett Rodus ³⁾ megmentésére szölitattak fel a pápa ⁴⁾ által, melynek hősiek védésében vészettek el jobbara hazai lovagjaink is, mert csak e körülményből tudjuk megfejtteni, hogy az 1526-iki mohácsi vészben egy templarius vagy más lovag sem vett részt.

¹⁾ Péterfy Concilia Hungarica II. 278, Fuxhoffer Monasterologia 1860. Tom. II. 162. Ordo Cruciferorum S. Joannis Jerosolymitani. — In S. Crucis Comitatu Strigoniensi.

²⁾ A három lovag rend közül, melyek kelete az egyedül üdvözítő hit védelmére keltek, a johanniták terjedtek el leginkább hazánkban, kiknek első monostort II. Géza alatt Martyrius érsek építtetett Székesfehérvárott. Lásd ezeket böven Fuxhoffer Monaster II. 137. lap.

³⁾ Ez alkalommal hagyták el Esztergomot is a templariusok. Zalka János „Memoria Basilicae Strigoniensis.“ 36. lap.

⁴⁾ Lásd VII. Kelemen okmányát Fuxhoffer f. i. m. II. r. 136. lap.

A lovag rendek emléke hazánkban, némely helyek rólok történet elnevezése által maradt fön. A nyom nélkül eltűnt johanniták után megyénk mondhatni e legregényesebb tájkát Péli földet, remeték foglalták el¹⁾ mely romok között gr. Eszterházy Imre esztergomi érsek 1735-ben egy tempomot építtetett, ugyanaz, mely jelenleg is fön áll e következő fölrattal:

„CoLLoCaVIt ILLIC esVrIentes et ConstItVerUnt CIVItateM habItatIonIs.“²⁾

Néhány évvel később Barkóczy Ferencz 1763-ban ugyan e helyen új zárdát emelt, melyek a nazareusokkal népesített be, hogy a messze földről ide zárandokló hívek lelki szükségéit kielégítsék és szentebb életmódra vezessék.

Azonban a szigorú életet viselő nazareusoknak is kellett távoznok a csendes magányból, ezt követelték II. József egyház ellenes reform cikkjei, egy³⁾ azonban mégis ott maradt „a tömérdek nép kedvéért, melyet a kegyelt helytől nem tudtak elszakasztani József császár minden törvényei“⁴⁾ s e nazareust Weiskirchnernak hívták.⁵⁾

Érsekeink példás kegyelettel viseltetnek a bucsu hely iránt, s alkalmilag ezeket áldoznak annak fönttartására. 1851-ben főmagasságu Scitovszky János esztergomi érsekünk ezer forintnál többet költött a sz. kereszt zárda kijavítására, miként erről a szóban levő zárdá levéltárában őrzött kézirati kronikája tanúsítja. Gál Tade ezen időben sz. kereszt administrator — mint ügyes festő Ó Eminenciája e bőkezűsége folytán, hozzá fogott több sz. kép festéséhez; az ő művei kálvárián az állomási képek, melyek közül csak a Megváltó feszületéhez illesztett képét emeljük ki, mely Üdvözítőnk koporsóbai letételét ábrázolja. Ezen kép készítéséhez a messze vidékről ide zárandokolt félegyházi hívek is hozzájárultak, miként ezt a képen olvasható fölrattal tanúsítja:

„honor paCientIs servatorIs IesV PrInCeps prImas arChI epIsCopVs StrIgonIensIs Ioannes baptIsta sCItovszky a Longe peregrInI FéLegyházIens es et aLIIsaCras has ICones pla LargItate posuerVnt.— Festo exaltationis S. Crucis.“⁶⁾

„A zárdá épülete — így írja le egy szemtanu — földszinti négyszög alakú, három szárnyát apró szobák teszik a negyediket e templom vágja ketté. A szentegyházban nem nagy, sőt a számos bucsujárót tekintve valóban kicsiny — legszebb éke a szabadalmazott márvány — föltár számos adományokkal, miket jámbor kezek függesztettek oda... Tornya a benlevő kis harangoknak épen megfelel. Rosszabb állapotban van a templom-

mal összeskötött zárda. Itt minden roskadozik; alig van látható szoba, az idő nagyon megviselte az épületet a mindenfelé látható hasadás, a szűk folyosók padlózata, roncsolt ajtók, a szobák vénebbé teszik mint az valóban.“

„Az egész, vagyis a templom és zárda egy nagy erdő borított megaslát szélén fekszik. Mögötte ugyanazon, mindég föllebb nyuló magaslaton van a gyönyörű kálvária ritka erdőben, mely azonban a kálvárián túl sűrűbb lesz.“

Szent Kereszt zárandokaink által látogatott bucsu hely, ezekre megy évenként; kereszt felmagasztaltatása alkalmával ide gyűlt bucsusok száma, kik között igen gyakran magas állású egyének is megfordulnak, amint ezt a már föllebb idézett házi kroniká megörökítette.

„1779-ben — így szól az ebből tett kivonat — a bucsu áldozók száma 3845 volt. 1780—1783. A bajnai vidék ura báró Sándor Antal itt végzé a husvéti sz. gyakorlatokat, 1781-ben 5200-nál több áldozott. 1803-ban hallatlan sokaság gyűlt össze 30-nál több pap 40-nél több processio az ország minden részről. 1813. József főherczeg Bajnáról meglátogatta sz. keresztet. Itt tartott sz. gyakorlatokat Rudnay bibornok 1824-ben, a májusi bucsukor 4000 járult az Úr asztalához.“¹⁾

Ó Eminenciája ha csak bokros teendői nem akadályozzák, majdnem évenként meglátogatja a sz. kereszt bucsu helyet. 1855-ben pápai áldást adott a zárandokoknak, mely alkalommal 5800 hívő áldozott. Evvel elmondtuk volna mindazt ami Péli föld történeti multjára vonatkozik; mielőtt azonban rövid történeti értekezésünket berekesztenők, nem lesz érdektelen egy két sorban a *klastrom kertről* is megemlékezni, mely habár szorosan véve nem is tartozik a sz. kereszt határhoz, szóba hozzuk mindazon által, mint megyénkkel határos nevezetességet; s mert Péli földhöz legközelebb esik.²⁾

A kik Esztergomból sz. keresztre mentek, azok kétségkívül látták a kertet, melyet a nép klastrom kertnek nevez, mert utba keríti, mely fölületén holmi gaz alján pedig sövény nő. A kertben itt ott gyümölcs fák is vannak, alatta pedig pinezék. E kertről e következőket olvassuk H. P. egyik értekezésében:

„Mondják, hogy itt egykoron a pálosok temploma és zárdája lett volna; de az 1786-iki év kiützte belőle a remetéket; azóta az üpület elhanyagoltatott, míg ugyanazon század utolsó napjaiban, a templom harangját, köoltárt, nagyrészt a köveket is az ország uton föllebb vitték, oda hol most a Duna partján, regényes hegység tövében Piszke helység fekszik. — Ezekből épült 1792-ben a pizskei szentegyház — ebbe hozták el az oltárt... azóta a kolostor eltűnt csak a köfal maradt meg és a pinezék. (Maiglan is élnek Pizskén öregek, kik e munkánál segítettek.)“

„A klastrom kertét most jobbára pizskei földbir-

¹⁾ Helischer Descriptio Comitatus Strig. 74. Vesd össze Fuxhoffer Monast. régibb kiadásával II. r. 203. lap.

²⁾ Fuxhoffer Monast. 1860. II. r. 142.

³⁾ Fényes Elek Magyarország Geographiai szótára III. köt. 216. lap.

⁴⁾ Zalka János Religio 1856. Első fél. 130. lap.

⁵⁾ Fuxhoffer i. m. 142. lap.

⁶⁾ Zalka János Religio 1 f. 131. lap 1856. E képeket a szentvéd Megváltó Jézus tiszteletére hg. Primás Scitovszky János és a messze vidékről ide zárandokolt félegyházi hívek és mások emelték.

¹⁾ Religio 1856. I. félév 131. lap.

²⁾ 1851-től a megyék új felosztása szerint a klastromkert Pizskével együtt esztergomi járáshoz tartozott 1860 óta azonban ismét a régi vagyis a komáromi vmegyéhez csatoltatott.

tokosok birják, s néha sovár kincskeresők turkálják földjét, vizsgálják pinczéit, míg a nép bő képzelete tulvilági jelenetek szinterére tette a földült remete lakást, mely naponkint hasonlőbb lesz a föld színéhez.“¹⁾

Hogy azonban visszatérjünk még Péli földhöz, megjegyezzük még, hogy a plebánia lak és vendégfogadón kívül semmi egyéb látható épülettel nem bír; a hívek száma fölötte csekély. „Nem hiszem — mond Fuxhoffer — hogy találkozik a föld kerekességén plebánia, melynek kevesebb híve lenne mint ennek.“ 1841-ben 11; 1860-ban 21, jelenleg azonban már a kegyhely 23 hívőt számlál.

Csáka Károly.

Irodalmi figyelő.

— *Kudlik János* esztergommegyei növendékpap Malan által irt „Assisi sz. Ferencz élete“ czimű könyvet magyarra fordítá, melyre előfizetést nyit 1 frttal. A pénz hozzá küldendő. Ez a harmadik mű, melyet lapunk említ.

¹⁾ Religio 1856. 17. sz. els. f. 130. lap.

GABNAÜZLET.

Esztergom, aprilis 15-én 1865. Mai hetivásárunkon a gabnaárak voltak:

Buza 2 ft. 60—80 kr. Kétszeres 1 ft. 80 kr. Rozs 1 ft. 60 kr. Arpa 1 ft. 20—30 kr. Zab 1 ft. 15 kr. Kukoricza 1 ft. 30—40 kr. Bécsi mérő szerint. —n.

Lotteria huzás.

Bécs, april 1-én. Buda, april 8-án.
79. 27. 6. 52. 67. 62. 75. 80. 83. 27.

Bécsi pénzbörze (apr. 14-kén.)

Cs. arany . . . . . 5. 15.
Ezüst . . . . . 106. 50.

Marhaus fontja . . . . . 16 kr.

Nyomdahiba.

Mult számunk 121-ik lap 72-ik sorában e szavak „Egy párbajból h. o. Egy párbajról. 2-ik hasáb 21-ik sorában *Napoleon Ferencz h. o. Napoleon herczeg.*

Hirdetések.

FOG-PAPIR.

Mint legujabb és legbiztosabb hatásu szer, mindenféle fogfájás rögtöni megszüntetésére

FÁCZÁNYI ÁRMIN okleveles gyógyszerésztől

Pesten, országut 6-ik szám alatt.

A sok fogszer között igen sok orvos megegyező, valamint számtalan fogfájásban szenvedő itélete szerint ez az első helyet érdemi meg, mert egyszerű alkalmazása, valamint gyors ugyszólván rögtöni hatása által, a fog fájás nem fog többé annyira retteget betegségnek tekinteni. Nagyon jó, ha ezen jótékony fogszer minden háznál készletben tartatik, hogy a fájdalom kezdeténél a rögtöni segély kéznél legyen.

Ára egy egész csomagnak 1 ft. egy fél csomagnak 50 kr. o. é.

Kapható **Mayer Sándor** gyógyszer-tárában **Esztergomban.**

(2—2)

Alólirt ajánlja a nagyérdemű közönségnek ujontabban fölszerelt bel- és külföldi tárgyakkal ellátott norinbergi disz és rövidaru kereskedését melyben különösen ajánlja a n. é. k. a legujabb selyem és más anyagokból ellátott **napernyőt**, igen jutányos árban, legujabb **női szijak**, továbbá valódi **Pottendorfer pamutját**, mely jelenleg 10 százalékkal olcsóban árultatik, szintén mindenféle Csehországban készült **hangszerrel** jutányos árban kedveskedik, továbbá **ujabbféle gyermekjátékokkal** nagyon olcsó **Petroleum lámpák** utazó **Podgyáz ládák** minden formájú **tajt pipák** és **szopókák**, melyeknek valódiságáért kezeskedik. Ugy szintén tudtára adja a nagyérdemű közönségnek, hogy megkapta raktárát a híres **komáromi** és **pozsonyi pipaszáraknak**, melyeket jelenleg sokkal jutányosabban ajánl, egyszersmind hozzávaló igen jó **selmeczi pipák** is vannak nagy választásban. Bátorodik előre tudatni a n. é. k., hogy rövid idő mulva megkapja **Florentini szalmakalapok** raktárát, melynek csodálatos olcsó árát előre is tudatja.

Fölsőbb engedelem utján nyereendő fegyverengedélylyel ellátottak számára szolgál egyszersmind dupla valódi **glütigi sodrony csöví fegyverekkel**, melyeknek ára kezeskedik 25 ftól felfelé, **lefosé** szintén legfinomabb **sodrony csövek**, melyeknek ára 50 ftól 65 ftig, a hozzá tartozó vadászeszközök is kaphatók.

Pósta megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Ékesy Ede,

Muzsik-féle házban kispiacon.

Hirdetmény.

Nagyigmándi pezsgő por, keserű só, és szénsavas keserű víz; továbbá: fris-töltött bel- és külföldi

ÁSVÁNY-VIZEK

raktára

Einczinger János

fűszerkereskedésében **ESZTERGOMBAN** a gymnasium átellenében.

Hirdetmény.

Alulírottak bátorkodunk a n. é. közönségnek tiszteletteljesen tudomására juttatni, hogy legközelebb nyitott raktárunkban Budautcza takarékpénztári épületben, mindenféle diszes virágok, koszoruk, ugyszinte halotti ruhák, szemfödelek, valamint nagyobb és kisebb mértékre kívántató polituros és fénymázos koporsók ugy fiataloknak mint korosabbaknak készen felszerelve minden várákozás nélkül a legjutányosabb áron kaphatók

Kováts Antal asztalos m. és

Juhászik Emma virág készítőné.

Nyomatott Horák Egyednél.